

**אלבום זה מוקדש
לזכרו של
רב טוראי יוסף מזרחי
בן צלחה ויונה**

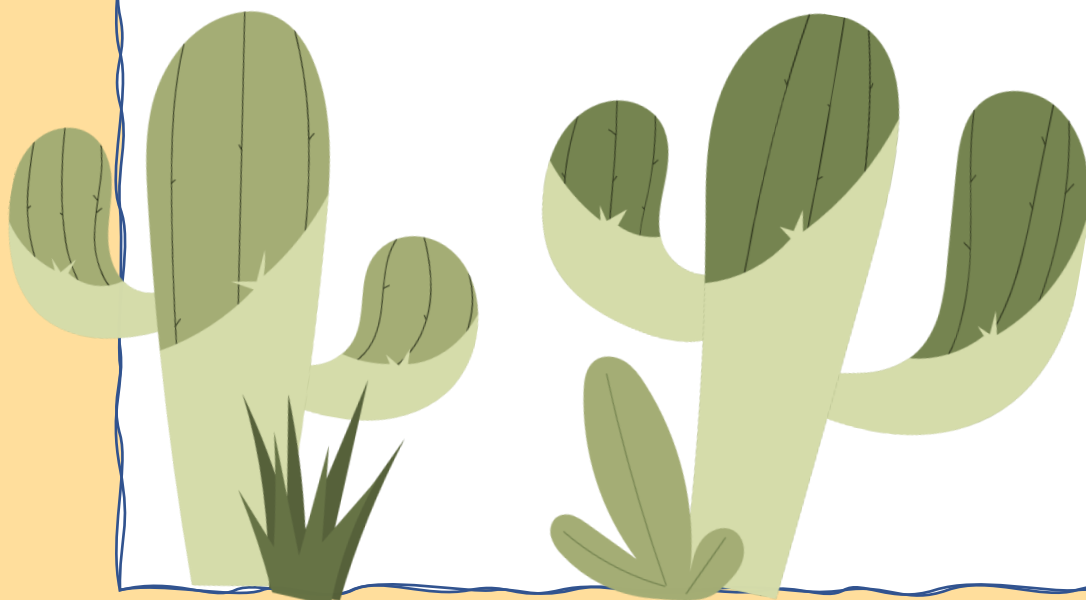
רב טוראי יוסף מזרחי בן צלחה ויונה נולד ביום א' בטבת בשנת תשט"ו ונהרג
שהוא רק בן 19 בכ"ה בתשרי תשל"ד 1973.

הוא היה נער סקרן שהפליא את מוריו בסקרנותו. אדם נערץ בעיני חבריו לכיתה
ולכל מי שפגש בו. יוסי היה מסור, נאמן ובעל חוכמה גדולה גם בחקלאות
ובמלאכת יד.

גם בצבא היה חייל מסור וקיבל את השם "קצב" מחבריו, כיוון שהביא את הקצב
בשגרת האימונים. בנוסף לכך, היה צלף מעולה שהיטיב לקלוע למטרה.
בכ"ה בתשרי נהרג רב טוראי יוסף מזרחי מרסיס של פצצה באזור "פוקסטרות"
שהרג אותו במקום.

הוא השאיר אחריו אב, אם, אחים ואחיות.

לאחר נופלו הועלה לדרגת רב טוראי.

ילדות

מה אברך לו, במה יבורך?

זה הילד? שאל המלאך

מה אברך לו, במה יבורך?

זה הילד? שאל המלאך

וברך לו חיוך שכמוהו כאור

וברך לו עיניים גדולות ורואות

לתפוס בן כל פרח וחי וציפור

ולב להרגיש בו את כל המראות

יוסי נולד ביום א' בטבת בשנת תשט"ו 28.12.1954 בירושלים.

בן לצלחה ויונה מזרחי.

יוסי בן למשפחה שמנתה 13 נפשות, 7 בנים ו6 בנות.

שרה, מרדכי, אהרון ז"ל, רחמים ז"ל, ציפי, שבתאי, יוסי, אתי, שמחוני, אילנה,
יפה, הדסה, רוני.

כשהיה כבן שלושה חודשים עברה המשפחה לגור ב'מושב רווחה' שבחבל
לכיש.

משפחתו של יוסי
(יוסי לא בתמונה)

מושב רווחה

רווחה (רְוָחָה) הוא מושב באזור דרום השפלה, בקרבת קריית גת השייך למועצה אזורית שפיר. המושב משתייך לזרם הפועל המזרחי.

המושב הוקם בשנת 1953 על ידי עולים מכורדיסטן ורוב תושביו נמנים עם הציונות הדתית. אופי ההתיישבות הנו דתי לאומי.

תושבי המושב עוסקים בעיקר בחקלאות: גידולי שדה, מטעים, פרחים, גידולי פלחה, צאן, צימרים ומקורות פרנסה חיצוניים.

פירוש השם רווחה: תחושת נוחות, רגיעה, יציבות.

מקור השם: סמלי, המבטא את תחושת הרווחה לאחר הדיפת הפולש המצרי מחזית נגבה.

שם קודם: זבדיאל ב'.

יוסי למד בגן-חובה במושב וסיים את לימודיו בבית-הספר היסודי "חזון
יחזקאל", שבקרבת מושב רווחה.
נער סקרן וערני היה יוסי, וכשהחל את לימודיו בכיתה א' הוא היה רק בן
חמש וחצי, והפליא את מוריו בשקדנותו וברצונו לרכוש דעת. הוא שימש
דוגמא ומופת לחבריו בכיתה. רמת ידיעותיו וחריצותו ניכרו לא רק
במקצועות העיוניים, אם כי גם בחקלאות ובמלאכת יד.

זוכרים אותו

"אני זוכר כיצד סייע לי במתמטיקה. תמיד עזר לי להכין את
השיעורים, כי היה המומחה שלנו במקצוע"
סיפר אחד מידידיו.

אכן, יוסי נודע כחבר נאמן ומסור, שהיה נכון תמיד לסייע בעצה ובמעשה לכל אדם.
משחר ילדותו היה יוסי מסור בכל ליבו ומאודו לבני משפחתו שמנתה 13 נפשות
כשהגיע הביתה בתום יום לימודים ארוך, הסיר את תלבושת בית-הספר, לבש בגדי
עבודה ויצא לשדה, לסייע להוריו ולבני משפחתו בעבודות הגן השונות.

אנחנו מאותו הכפר מילים ולחן: נעמי שמר

ברחנו אל אותם המקומות
לחמנו בשלוש המלחמות
זחלנו על קוצים ועל דרדר
אבל שבנו יחד אל הכפר

ובלילות שישי
כשרוח חרישי
בצמרות שחורות עובר
אז אני אותך זוכר

אני זוכר בקרב שלא נגמר
פתאום ראיתי איך אתה נשבר
וכשעלה השחר מן ההר
אז אותך הבאתי אל הכפר

אתה רואה - אנחנו כאן בכפר
כמעט הכל נשאר אותו הדבר
בתוך שדה ירוק אני עובר
ואתה מעבר לגדר

אנחנו שנינו מאותו הכפר
אותה קומה, אותה בלורית שיער
אותו חיתוך דיבור מה יש לומר
הן אנחנו מאותו הכפר

אנחנו שנינו מאותו הכפר
שדה ירוק חצינו עד צוואר
בערב שבנו יחד לכיכר
כי אנחנו מאותו הכפר

ובלילות שישי
כשרוח חרישי
בצמרות שחורות עובר
אז אני אותך זוכר

תמיד בפרדסים ובשדרות
אהבנו את אותן הנערות
אבל תמיד אמרנו - אין דבר
זה הכל נשאר בתוך הכפר

משפחה

מה אברך לו, במה יבורך?

זה הנער? שאל המלאך

מה אברך לו, במה יבורך?

זה הנער? שאל המלאך

וברך לו רגליים לרקוד עד אין סוף

ונפש לזכור בה את כל הלחנים

ויד האוספת צדפים עלי חוף

ואוזן קשובה לגדולים וקטנים

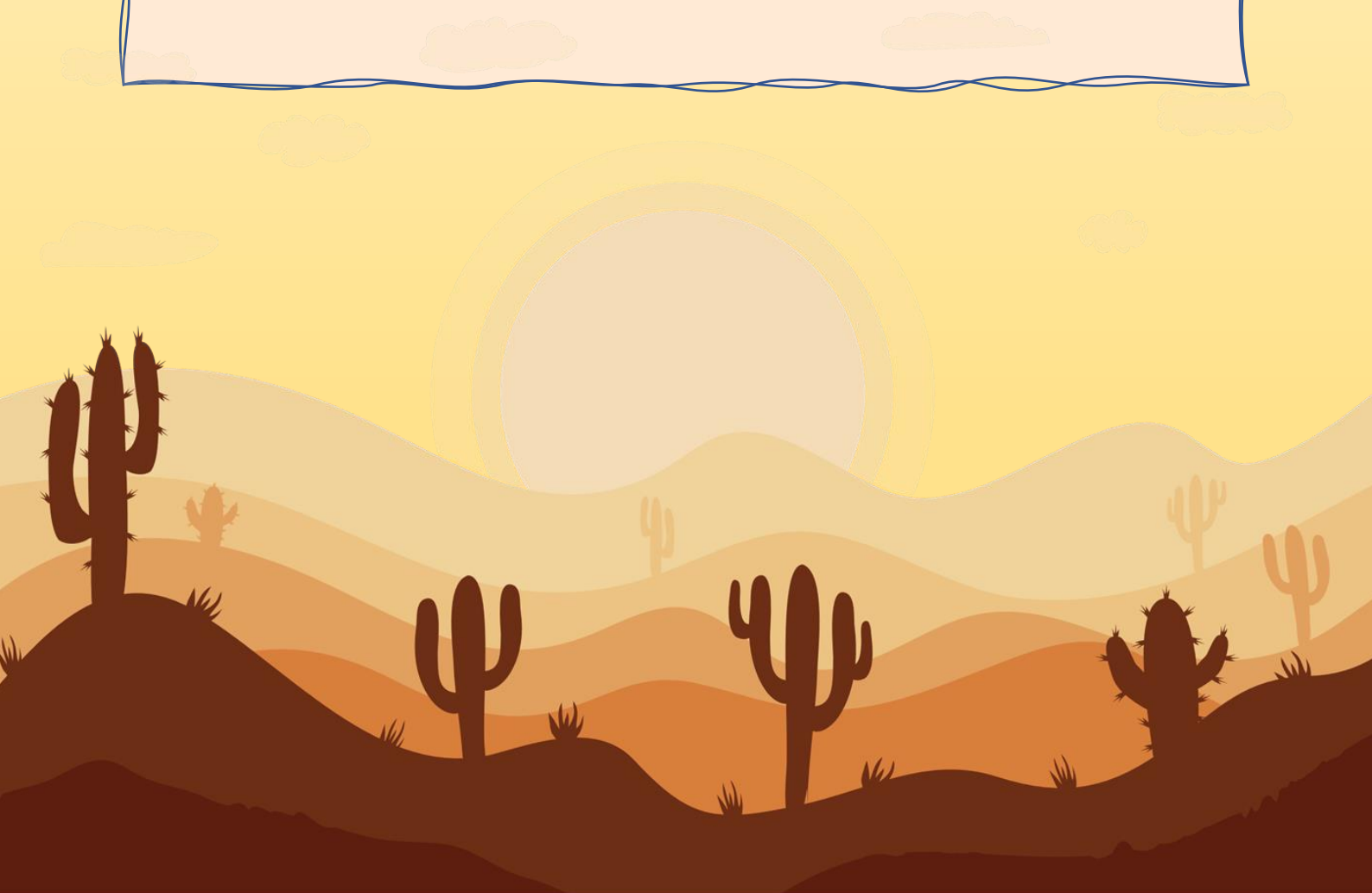

הוריו של יוסי אחיו ואחיותיו

מקור שם המשפחה

שמות משפחה יהודיים רבים מצביעים על מוצאה של משפחה במקור שם המשפחה היה "צ'ונה" וכשעלתה המשפחה לארץ שינתה את שמה למזרחי. כמו הרבה אנשים באותן שנים שעלו לישראל ושינו לשם משפחה זה. השם "מזרחי", פשוטו כמשמעו, מציין משפחות שבאות מאזורים מזרחיים כארצות המזרח התיכון לישראל.

ההורים של יוסי עלו מכורדיסטן מהעיר **זאכו** ב1945 **בעליה בלתי לגאלית**. אמו היתה בת 15 נשואה עם תינוקת בת חודש אביו היה בן 17, הם עלו מחוסרי כל, עם קבוצה של עולים, ושלמו שוחד למבריחים על מנת שיעזרו להם לעבור לישראל דרך היבשה. הם הגיעו עם הקבוצה לכפר גלעדי ובקשו להגיע למשפחה שלהם שהיתה פה קודם בירושלים. היה צריך להסתיר אותם מפני הבריטים, אז הם באו לירושלים.

זאכו היא עיר במחוז דהוכ שבכורדיסטן העיראקית. זאכו נמצאת סמוך למעבר הגבול העיקרי בין עיראק לטורקיה.

יהדות זאכו

על פי המסורת המזהה את הנהר המקומי עם "חבור" התנ"כי, הועלתה ההשערה שיהודי זאכו והקהילות השכנות הם מצאצאי עשרת השבטים. אנשי קהילת זאכו, כמו קהילות יהודיות כורדיות נוספות, דיברו ניב של ארמית חדשה צפון-מזרחית.

הידיעות הראשונות על קיומה של קהילה יהודית בזאכו הגיעו לאחר ביקורו של רבי דוד דבית הלל שביקר בזאכו בשנת 1827 וכתב שמצא בעיר קהילה יהודית בת שש מאות משפחות חלקם עשירים גדולים בגלל מקניהם הרב וחלקם הגדול עסק במלאכות ואומניות כגון: אורגים וצורפים וסוחרים.

אף על פי שכורדיסטן הייתה ידועה בתור ארץ חקלאית שתושביה הם איכרים ורועי צאן, תושבי זאכו היו ברובם בעלי מלאכה אשר עסקו בעיקר בנגרות ובטוויה וסוחרים שנהנו משגשוג כלכלי.

יחסי יהודים-מוסלמים

יהודי זאכו חיו בשכונות יהודיות מבודדות מרצונם החופשי והשתדלו שלא להיטמע בחברה הלא יהודית הסובבת אותם, כך שמרו יהודי זאכו הן על חוקי הדת והמצוות בחופש רב יותר, הן על חופש פעולה מצד הממשל.

בשנות פעילותה של הקהילה שררה שלוה יחסית בין הקהילה היהודית לאוכלוסייה המוסלמית באזור ולא התרחשו פרעות או מעשי זדון על ידי המוסלמים באזור. בגלל ריחוקה של זאכו ממרכז כורדיסטן, בתקופות בהם הייתה יציבות שלטונית, השלטון לא הפריע לקהילה להתנהל ואף תמך בה ונתן לה חופש פעולה ודת.

למרות חוסר ההיטמעות של היהודים בחברה הכורדית נוצרה מערכת יחסים ייחודית בין יהודי זאכו לבין שכניהם הלא יהודים. ראשי השבטים נתנו חופש פעולה ליהודי זאכו ויהודי זאכו התלבשו ככורדים מוסלמים מרצונם החופשי. בתקופות החגים המוסלמים התכבדו לבקר בתים יהודים והשליטים המקומיים פעלו לשם קידום היחסים ההדדיים.

בשנת 1929 בעקבות המרד הערבי והתחזקות התנועה הציונית חלה התקררות ביחסים בין המוסלמים לקהילה היהודית בזאכו ונקבעו איסורים על היהודים בזאכו כגון: איסור על פעילות ציונית, הגבלות על כמות התיירים היהודים הרשאים לבקר בכורדיסטן, איסור לימוד עברית בבתי ספר יהודים ואיסור הדפסת ספרים ועיתונים בעברית.

הגשר בעיר זאכו

עליה בלתי לגאלית-

היא עלייה בלתי חוקית (מבחינת שלטונות המנדט הבריטי).
העלייה ממדינות האסלאם לעבר ארץ ישראל הייתה בעיקרה בדרכי היבשה.
טווח הזמן בו התקיימה עלייה זו נמדד החל מפרסום הספר הלבן הראשון ביוני 1922,
שהגביל את העלייה היהודית לארץ, ועד הכרזת המדינה במאי 1948.
העולים נחלקו לשתי קבוצות עיקריות: בני עדות המזרח מקהילות ארצות ערב מצד אחד,
ויהודים מאירופה, אשר הגיעו בדרכי היבשה דרך ארצות הבלקן למדינות ערב ומהן אל ארץ
ישראל, מן הצד השני.
הם נעו ברכב, ברגל ועל גבי סוסים מארצותיהם דרך בגדאד וממנה, דרך המדבר, אל גבולה
המזרחי של ארץ ישראל. גם על הגבול המזרחי שמר חיל הספר, אולם הגדר לא הייתה
שלמה וניתן היה לעבור אותה באמצעות מבריחים מקומיים. אחת משיטות המעבר הייתה
חציית אגם החולה באמצעות סירות.

יהודים עולים דרך היבשה

אח שלי

משה פרץ
מילים ולחן: דורון מדלי

אח שלי, חבר יקר
שומר סודותיי בחושך
הלב שלי, הלב שלך
הולמים באותו הדופק
מה שעברנו בדרך
רק שנינו יודעים לספר
אתה אח שלי, אתה חבר

אתה לי דם בעורקים
הולך איתי למרחקים ולא עוזב
אני חולם איתך חיים
והשירים שלך שמורים אצלי בלב
אני אוהב אותך, כל כך אוהב אותך
אני אוהב אותך, כל כך אוהב

אח שלי, חבר יקר
היום חשבתי עליך
איפה אתה, אם טוב לך
תביא חיבוק לאחריך
בוא אלי הערב
נשב, נצחק, נדבר
אתה אח שלי, אתה חבר

אתה לי דם בעורקים
הולך איתי למרחקים ולא עוזב
אני חולם איתך חיים
והשירים שלך שמורים אצלי בלב
אני אוהב אותך, כל כך אוהב אותך
אני אוהב אותך, כל כך אוהב

אנחנו דם בעורקים
הולכים ביחד מרחקים, זה לא עוזב
החלומות, הנעורים
והשירים שלך שמורים אצלי בלב
אני אוהב אותך, כל כך אוהב אותך
אני אוהב אותך, כל כך אוהב

בגרותו

מה אברך לו, במה יבורך?

זה העלם? שאל המלאך

מה אברך לו, במה יבורך?

זה העלם? שאל המלאך

וברך כי ידיו הלמודות בפרחים

יצלחו גם ללמוד את עוצמת הפלדה

ורגליו הרוקדות את מסע הדרכים

ושפתיו השרות את מקצב הפקודה

יוסי למד בבית-הספר התיכון "שפיר" שלוש שנים,

והשתלם במגמה של מסגרות מכנית.

גם כשהיה תלמיד בבית-הספר התיכון עשה חיל בלימודיו והתמיד בפעילותו החברתית. יוסי התמחה במסגרות מכנית והגיע להישגים מרשימים. בשעות הפנאי הרכיב דגמי עץ ומתכת, הקים שערים ואף בנה תנור חשמלי לשימוש בני כיתתו ובני משפחתו. הוא השתתף בפעולות ספורט שונות ואהב מאוד לצעוד ברגל. מעולם לא החמיץ מסע ברגל שנערך מטעם בית-ספרו והשתתף גם בצעדות ירושלים.

"אני זוכר את יוסי צועד בקצב ובמרץ, ומקשיב לכל מלה היוצאת

מפי המדריך. בלילה היה מבדר את כל החברה, ובבוקר השכים

קום, עירני ותוסס..." סיפר אחד מחבריו.

בית ספר תיכון "שפיר"

בית הספר שפיר נוסד בשנת תשט"ו (1955), כיום לומדים בו כ- 550 תלמידים. אוכלוסיית בית הספר מורכבת מילדי היישובים הצפוניים במועצה האזורית שפיר: מרכז שפירא, רווחה, זרחיה, משואות יצחק, עין צורים ושפיר.

כמו-כן, ביה"ס נותן מענה פדגוגי לתלמידי המועצה האזורית "יואב" אשר מעוניינים בחינוך ממלכתי דתי.

בית הספר חרט על דגלו את השוויון החברתי והוא מאופיין בהטרוגניות, וכולל תלמידים בעלי מאפיינים שונים: עולים חדשים וילידי הארץ, בני מושב ובני העיר, תלמידים מחוננים וילדים בעלי צרכים ייחודיים.

יוסי, שנודע בפעלתנותו ובכושר היזמה והארגון שלו, נתמנה רכז-נוער במושב רווחה.

הוא ארגן את פעילות הנוער במועצה האזורית "אבן שמואל" ומילא את תפקידו בלא

הוא אהב מוסיקה ובמיוחד את המוסיקה היוונית.

"כשיוסי האזין למוסיקה יוונית, לצלילי בוזוקי, שכח את הכל. אולי משום כך נמשך אל המוסיקה הזאת דווקא בשעות הקשות"

סיפרה אחת מאחיותיו.

זוכרים אותנו

יוסף למד בבית ספרנו במגמה המקצועית למסגרות. התבלט בין תלמידי כתתו כנער בעל אישיות עצמאית ומקורית. מעולם לא נגרר אחר חבריו, אלא שקל מעשיו ופעל באור עצמאי. בעבודה מצא עניין רב והפך תוך כדי לימודיו לבעל מקצוע טוב. לעיתים ביקש רשות לבצע עבודות עבור ביתו ומשפחתו, שאליה היה קשור מאוד. כשהרשות נתנה לו - לא היה אדם מאושר ממנו. שמח בכל ליבו על יכולתו לעזור במשהו למשפחתו. עם סיום לימודיו ועמידתו בהצלחה בבחינות לא יכול היה יוסף להגשים את שאיפתו ולעסוק במקצוע אותו רכש בבית ספרנו. קשיי פרנסה בבית אילצו אותו להירתם בעולו למשק המשפחתי. פגשתיו באותה תקופה ומצאתיו שמח בחלקו כשראשו ורובו נתון לענייני המשק וקידומו. יחד עם זאת לא אבד את התקווה שיום יבוא ויוכל לחזור ולעסוק במקצועו, להתקדם בו ולהתפתח מבחינה מקצועית. לצער כולנו לא זכה יוסף להגשים את שאיפותיו ונפל במלחמה.

”יהי זכרו ברוך”

אריה

(מתוך "בקרבי אקדש" להנצחת בוגרי ביה"ס העל יסודי המקיף דתי "שפיר")

החיטה צומחת שוב

חזה אלברשטיין
מילים: דורית צמרת לחן: חיים ברקנ
שדות שפוכים הרחק מאופק ועד סף
וחרובים זזית וגלבוע -
ואל ערבו העמק נאסף
ביופי שעוד לא היה כמוהו.

זה לא אותנו העמק, זה לא אותנו הבית,
אתם אינכם ולא תוכלו לשוב
השביל עם השדרה, ובשמיים עיט
אך החיטה צומחת שוב

מן העפר המר העיריות עולות
ועל הדשא ילד וכלבו
מואר החדר ויורדים לילות
על מה שבו ומה שבליבו

וכל מה שהיה אולי יהיה לעד
זרח השמש שוב השמש בא
עוד השירים שרים אך איך יוגד
כל המכאוב וכל האהבה

הן זה אותנו העמק, הן זה אותנו הבית
אבל אתם הן לא תוכלו לשוב
ואיך קרה, ואיך קרה ואיך קורה עדיין
שהחיטה צומחת שוב.

צבא

מה אברך לו, במה יבורך?

זה הגבר? שאל המלאך

מה אברך לו, במה יבורך?

זה הגבר? שאל המלאך

נתתי לו כל שאפשר לי לתת

שיר, וחיוך, ורגליים לרקוד

ויד מעודנת, ולב מרטט

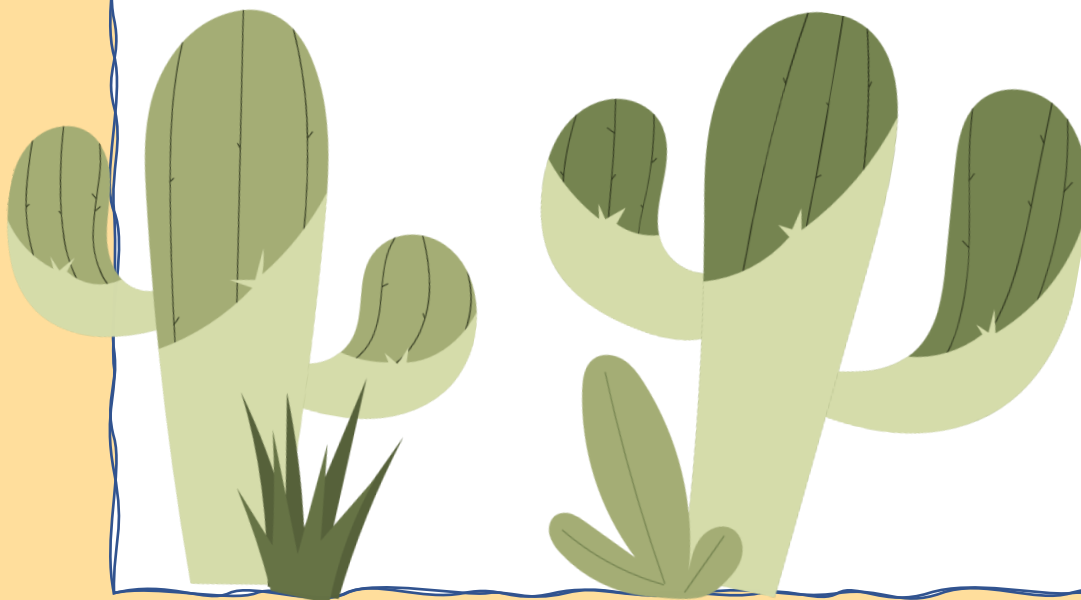
ומה אברך לך עוד?

מתגייסים...

כשיוסי הגיע לגיל הגיוס בראשית פברואר 1973 לא היה גבול לשמחתו שהנה הגיע יום גיוסו אחרי שני אחיו שגויסו. הוא התנדב לסיירת "אגוז" ושרת בה כחודש ימים אך נופה ממנה בטענת שלטונות הצבא כי כבן מושב בוודאי יצטרך לחופשות מיוחדות משקיות והוצע לו לעבור לחטיבת "גולני", אבל יוסי התנגד והתנדב ל"**צנחנים**". אך העברתו מהסיירת לצנחנים אכזבה אותו. הוא ביקש ראיון עם מפקדיו לחתום והציע להם לחתום שלא יבקש חופשות משקיות ובלבד שישאירו אותו בסיירת. אך ללא הועיל. לאחר הטירונות השתלם כרובאי והוצב בפלוגה של חיל רגלים. במהלך האימונים יוסי שבר את רגלו שהוכנסה לגבס, ולמרות הגבס המשיך לשרת ביחידתו. למרבה הצער, לאחר שסיים את אימוניו והגיעה הצניחה לה חלם פרצה מלחמת יום הכיפורים ומנעה ממנו מלהגשים את חלומו.

הפלוגה של יוסי

יוסף גויס לצה"ל בראשית פברואר 1973 והתנדב לצנחנים. לאחר הטירונות השתלם כרובאי והוצב בפלוגה של חיל רגלים.

חיל הרגלים (נקרא גם חיל הרגלים והצנחנים) הישראלי

הינו חיל מתמך בזרוע היבשה של צבא ההגנה לישראל ועיקר כוחו מושתת על חיילים אשר נלחמים בצורה רגלית. לוחמי החי"ר (חיל רגלים) מובילים את הלחימה נגד כוחות גרילה ופעילויות טרור בשגרה ובמצבי חירום. הם פועלים בשטחים מורכבים ונעים באופן רגלי, רכוב, מוסק ומוטס לביצוע המשימות. החי"ר מבוסס על יכולת אישית גבוהה של לוחמיו, מכיוון שהוא ביסודו חיל הנלחם תוך כדי תנועה ואש במגע קרוב.

יעדי חיל הרגלים

להשיג הכרעה בלחימה בשטחים קשים ובמתארים מורכבים בעלי עבירות הנמוכה – עירוני, הררי, סלעי, סבוך וכו'. כיבוש והחזקת שטח. לחימה נגד גרילה וטרור. פעולות סיור – פטרול ותצפית. הגנה על גבולות הארץ.

ייחודיות חיל הרגלים

חיל הרגלים הוא חיל מתמך רב יכולות המשמש כמערך לוחם מרכזי בזרוע היבשה. החי"ר כיום הוא הגורם הדומיננטי בביצוע משימותיו של צה"ל ופועל במצבי לחימה משתנים ובשטחים מורכבים שאינם מאפשרים תנועת כלי רכב (עירוני, הררי, סלעי, סבוך).

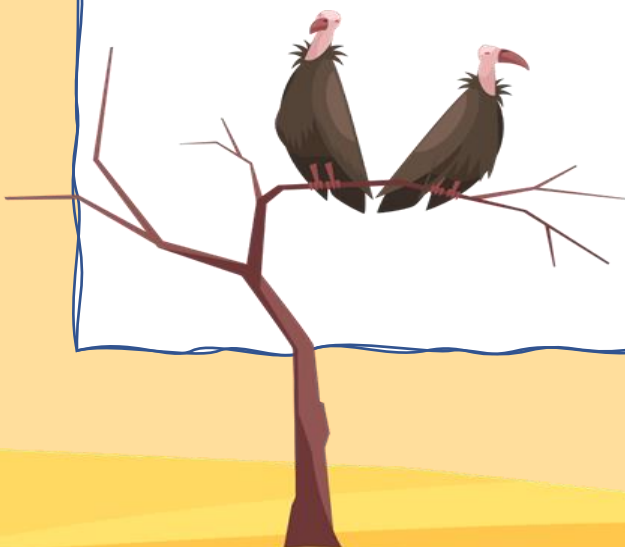
הלוחמים מאורגנים מצוידים וחמושים כך שיוכלו לפעול בשעת הצורך ללא תלות בחילות האחרים.

לוחם החי"ר נדרש להפעיל כלי נשק רבים, וביניהם כלי נשק מדויקים לטווחים שונים, המאפשרים לו פעולה עצמאית לאורך זמן. החי"ר מבוסס על יכולת אישית גבוהה של לוחמיו מכיוון שביסודו הוא חיל של מגע קרוב, הנלחם תוך כדי תנועה ואש.

מסלול לוחם בחיל רגלים

חיילי החי"ר עוברים הכשרה לרובאי 07, שבמסגרתה הם עוברים טירונות של כ- 4 חודשים הכוללת בעיקר אימונים בנשק קל, שדאות וכושר גופני. לאחר עוברים חיילי החי"ר לאימון המתקדם שאורכו כחודשיים וחצי, בו הם עוברים אימונים מורכבים יותר, המכשירים אותם ללחימת שטח פתוח ובנוי, לאחר סיום ההכשרה עוברים החיילים לשירות המבצעי (הנקרא "קו" או "בט"ש"), המתבצע לרוב בשטחי יש"ע או על גבול לבנון. לאחר 10-14 חודשי שירות מסיימת הפלוגה את מסלולה כיחידה אורגנית, ומתפצלת לפלוגות ה-"ותיקות" של הגדודים: הפלוגה הרובאית (הנקראת גם פלח"ד), הפלוגה המבצעית (או רובאית ב'), והפלוגה המסייעת. חיילים המתאימים לתפקיד פיקודי נשלחים לקורס מפקדים בבית הספר למכ"ים וחלקם ממשיכים לאחר מכן לקורס קצינים בבה"ד 1.

יחידות חיל הרגלים

חטיבת גולני פיקוד צפון

תפקיד ויעוד חטיבת גולני - הסתערות כוחות על אויב בשטח פתוח או בנוי, ברגל או בעזרת נגמ"שים מכיוון היבשה. חיילי חטיבת גולני חובשים כומתה בצבע חום עם סמל חיל רגלים ונועלים נעליים שחורות.

חטיבת גבעתי פיקוד דרום

תפקיד ויעוד גבעתי- הסתערות מכיוון הים אל היבשה. חיילי חטיבת גבעתי חובשים כומתה בצבע סגול עם סמל חיל רגלים ונועלים נעליים שחורות

חטיבת הנח"ל פיקוד מרכז

בחטיבה קיימים שלושה מסלולי שירות: המסלול העיקרי זהה לזה של יתר חטיבות החי"ר (טירונות, אימון מתקדם, שירות ביחידה הקרבית, שירות בקו הגבול ופיקוד); במסלול השני נמצאים 3% מחיילי הנח"ל - בעלי יכולות הפיקוד; המסלול השלישי הוא גרסה מודרנית של עיקרון הגרעין. במסגרת זו, לאחר הטירונות והאימון המתקדם יוצאים החיילים לשמונה חודשי היאחזות. רבים מחיילי הנח"ל מתנדבים לעבודה קהילתית בערי פיתוח ובאזורי עדיפות לאומית. הנח"ל הוכיח, כי כוח צבאי יכול לתרום לא רק מבחינה ביטחונית, אלא גם ככוח בונה המפריח את השממה. חיילי חטיבת הנח"ל חובשים כומתה בצבע ירוק בהיר עם סמל חיל רגלים ונועלים נעליים אדומות.

חטיבת עוז פיקוד מרכז

הידועה יותר בכינוי חטיבת הקומנדו, היא חטיבת חיל רגלים למבצעים מיוחדים של זרוע היבשה בצה"ל. החטיבה מאגדת תחתיה שלוש יחידות קומנדו - יחידת מגלן, יחידת דובדבן ויחידת אגוז.

חטיבת עוז חובשים כומתה אדומה ונועלים נעליים אדומות.

חטיבת כפיר פיקוד מרכז

היחידה הוקמה בפברואר 2005 אחרי שהפכה מאוסף יחידות (נחשון, שמשון, חרוב, דוכיפת, לביא ונצח יהודה) לאגד חי"ר.

החטיבה מתמחה בלחימה בטרור ובכוחות סדורים במרחבים עירוניים ומשרתים בה אלו הנכונים להתנדב ולהוביל את הלחימה העיקשת בטרור בטרור הפלסטיני באזור יהודה ושומרון.

ללוחמי החטיבה ניתנת הכשרה אינטנסיבית בלימודי השפה הערבית, ובלוחמה בשטח בנוי. חיילי חטיבת כפיר חובשים כומתה מנומרת עם סמל חיל רגלים ונועלים נעליים אדומות.

חטיבת הצנחנים פיקוד מרכז

תפקיד ויעוד הצנחנים - החטיבה בעלת יכולת ניידות גבוהה מהרגיל בין ע"י צניחה או בין ניוז ע"י מטוסים או מסוקים.

חיילי חטיבת הצנחנים חובשים כומתה בצבע אדום עם סמל חיל רגלים ונועלים נעליים

אדומות

חטיבת הצנחנים

חטיבת הצנחנים (חטיבה 35) היא חטיבת סדירה מובחרת בצה"ל, הכפופה לעוצבת האש, והיחידה שמוגדרת כחטיבה מוצנחת, מוטסת ורכובה. החטיבה מתניידת על גבי האמרים ורכבים מיוחדים אחרים, מה שמשפיע על המקום והאופן בו מופעלים כוחותיה בפעילות מבצעית ובמלחמה. יחידת הצנחנים הראשונה בצה"ל הוקמה בספטמבר 1948 במחנה בהר הכרמל. מייסד היחידה ומפקדה הראשון היה יואל פלגי, שהיה מצנחי היישוב במלחמת העולם השנייה ואיש המוסד לעלייה ב'.

ב-24 במאי 1949 בוטלה ופוזרה היחידה, אך בהמשך השנה נקרא יהודה הררי להקים אותה מחדש, וצבי צלנר מונה לסגנו. כצעד הראשון הוקם בית הספר לצניחה בבסיס תל נוף, הקרוי בה"ד 8. במסגרת הבה"ד הוקם גדוד 890 שכלל שתי פלוגות: פלוגת טירונים בפיקוד מרסל טוביאס ופלוגה א' בפיקוד יצחק ולקר.

מתוך: מתגייסים

דגל החטיבה

תג החטיבה

סיכת הלוחם החדשה
בחטיבת הצנחנים

יהודה הררי פיקד על היחידה במשך ארבעת השנים הראשונות, שנים בהן נבנה המסד הארגוני והמבצעי של הצנחנים. הררי היה גם צייר חובב והטביע את חותמו גם בנראות הצנחנים: הוא עיצב את המדים ואת הירכית המזוהה עם החטיבה, הנעלים האדומות, כנפי הצנחן ותג היחידה, "השפיפון המעופף". לאחר מספר שנים החטיבה אוחדה עם לוחמי היחידה האגדית - 101 בפקודו של אריאל שרון, שפיתח תורות לחימה חדשות בתחום הסיור, הפשיטות והלוחמה בשטח פתוח.

חטיבת הצנחנים לקחה חלק פעיל בכל מלחמות ישראל, ובמרביתן שימשה ככוח חי"ר לכל דבר. על אף שכל חייל בחטיבה מוכשר לצניחה, ביצעה החטיבה רק צניחה מבצעית אחת לאורך כל שנות קיומה: במסגרת מבצע קדש (1956), במעבר המיתלה ובא-טור בסיני.

בנוסף לאמצעי הלחימה שנמצאים אצל כלל חיילי החי"ר בצה"ל, חיילי חטיבת הצנחנים מצוידים גם בנגמ"ש M113, ובשנים האחרונות שולבו בה גם רכבי 'האמר', טרקטורונים וציוד קל אחר.

זוכרים אותנו

יוסי- יוסף מזרחי מכתב יחידי ואחרון

יוסי אחי כתב לי מכתב שבועיים לפני ראש השנה שנת 73.

במכתב הוא ביקשני שאבוא הביתה למושב הרווחה מושב ההורים בו גדלנו. אני הייתי תושב אילת עבדתי בנמל אילת. יוסי רצה שניפגש בגלל געגועיו אליי, היתה לו עוד בקשה והיא שהוא רוצה שאני ארוץ איתו מהבית במושב ועד לצומת קוממיות זבדיאל. אני מילאתי את מבוקשו הגעתי מאילת והוא הגיע מתל נוף. יוסי היה בקורס צניחה, בצניחה שבר רגל והיה צריך להשלים צניחות. הוא לא ויתר לעצמו ואחרי שהוריד את הגבס מהרגל כבר הגיע חג ראש השנה לכן היה חשוב לו שאגיע לחג וכך היה. ערכנו את החג עם המשפחה בערב אחרי שהתפללנו עם אבא בבית הכנסת במושב. למחרת בבוקר אבא יצא לבית הכנסת ויוסי ואנוכי יצאנו לכביש לריצה משותפת. אני מציין שיוסי היה בכושר טוב מאוד למרות הגבס שהיה ברגלו השבורה כעשרה ימים קודם. רצנו יחדיו בלי תחרות לצומת קוממיות וחזרה. לימים שאלתי את שימחוני אחינו הצעיר כמה ק"מ רצנו הוא אמר שלוש וחצי כפול שתיים שווה 7 ק"מ. יוסי רצה שנעשה עוד סיבוב. אני ביקשתי ממנו שלא צריך כי רק לפני שבועיים הורד הגבס מהרגל. זהו ... זו הייתה פגישתנו האחרונה משום שביום הכיפורים יוסי היה בבית הכנסת ואני בעיר אילת יוסי יצא למלחמה מבית הכנסת ואני מאילת.

אחיו רחמים ז"ל

רוץ קדימה ילד

אליעד נחום

מילים: אליעד נחום ואיתי חיים
לחן: אליעד נחום ונועם עקרבי

רוץ קדימה ילד, שאל שאלות

משפחה, חלומות, מלחמות

רוץ קדימה ילד, אין לי תשובות

איך היית צוחק בתמונות

רוצה ללכת כי נהיה מאוחר

לא עוזבת היא תחזור מחר

אותה גבעה אותו הצחוק המוכר

שומע את אותם קולות

דלת תיפתח אולי תגיע פתאום

המדים בחדר נשארו במקום

כמה פעמים אני מרגיש את הקור

חודר לעצמות

רוץ קדימה ילד, הבט לאחור

הבטחה, משאלות, מלחמות

רוץ קדימה ילד, אל תעצור

שנזכור את הגלים על החוף

הדלת תיפתח אולי תופיע פתאום

עומדים ומחכים הכל עומד במקום

כמה פעמים אני מרגיש את הקור

חודר לעצמות

כל יום שעובר, הלב שלי מבין יותר

כל יום שעובר כמו נצח

כל יום שעובר, כמה שאתה חסר

כל יום שעובר כמו נצח

כל יום שעובר, הלב שלי מבין יותר

כל יום שעובר כמו נצח

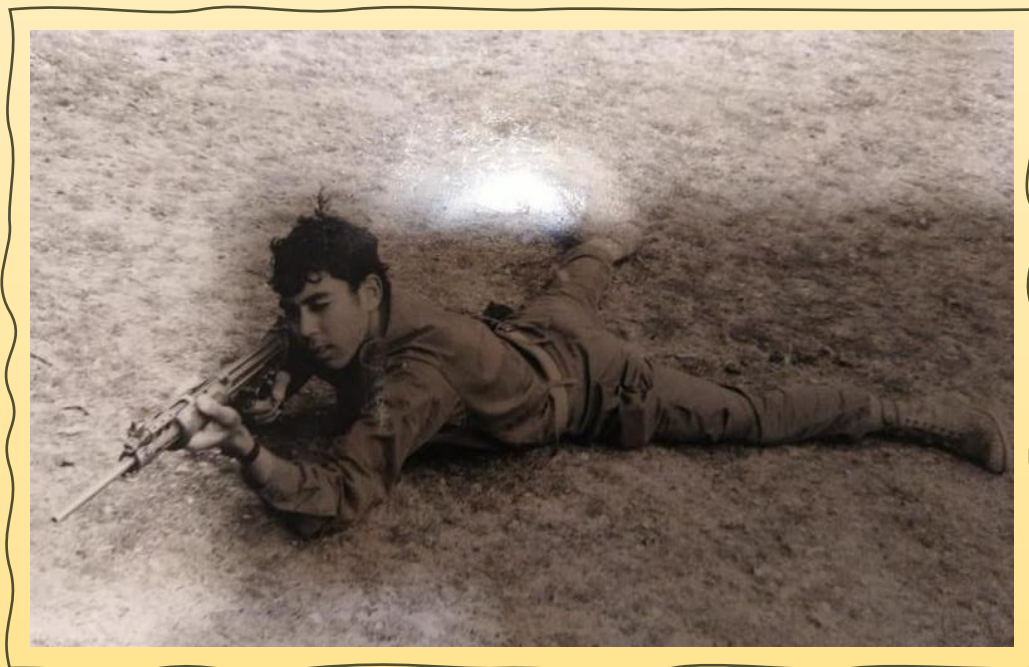
כל יום שעובר, כמה שאתה חסר

כל יום שעובר כמו נצח

המלחמה...

במלחמה נשלחה יחידתו לסיני והוא השתתף בקרבות הבלימה כרובאי. עשרה ימים לחם בלא ליאות ובמסירות בקרבות באזור התעלה. ביום כ"ב בתשרי תשל"ד חצה את התעלה.

חבריו ליחידה מספרים על עוז רוחו ועל נכונותו לקבל על עצמו כל משימה. צלף מעולה היה והיטיב לקלוע למטרה. במסירות עילאית הציל שניים מחבריו הלוחמים.

מלחמת יום הכיפורים

באוגוסט 1970 הוכרזה הפסקת-אש בקו התעלה והגזרה רגעה. כחודש מאוחר יותר, רגעה גם גזרת ירדן ומוקד הפעילות עבר לצפון. גם בקו רמת הגולן הושגה רגיעה, לאחר מספר מהלומות שהונחתו על הסורים, ורק הגזרה הלבנונית נותרה פעילה. המהלכים המדיניים לא הניבו תוצאות ובישראל שררה תחושה של הישג – הצלחה בכפיית הפסקת-האש מבלי לוותר על עמדותיה המדיניות.

כחודש לאחר כינון הפסקת האש, בספטמבר 1970, מת נשיא מצרים גמאל עבד אל נאצר. במקומו מונה אנואר סאדאת, שנתפס כמנהיג בעל שיעור קומה פחות מקודמו. סאדאת איים שלא לחדש את תוקפו של הסכם הפסקת האש, אך לא מימש איום זה. הוא קבע כי שנת 1971 תהיה "שנת הכרעה" בין הסדר לבין מלחמה, אך דחה את הכרעתו, אולי בהשפעת מלחמת הודו-פקיסטן, שפרצה בסוף אותה שנה. ביולי 1972 סילק סאדאת ממצרים את היועצים הסובייטים. כל אלו נראו כביטוי לחולשה צבאית ומדינית.

בישראל התגבשה ההערכה כי מצרים לא תצא למלחמה לפני שתבטיח לעצמה יכולת אווירית וכי סוריה לא תפתח במלחמה לבדה. המסקנה הייתה כי לא צפויה מלחמה לפני שנת 1975. למעשה החל סאדאת בתכנון ממשי של המלחמה בראשית 1973, ורתם למאמץ זה גם את סוריה. במשך השנה תואמו המהלכים בין שתי המדינות. במאי 1973 הגיעו ידיעות על כוונות המלחמה של מצרים, אך הערכת המודיעין הייתה כי אין סבירות למלחמה. למרות זאת החליט הרמטכ"ל על צעדי כוננות (כוננות "כחול לבן"), אך אלה בוטלו כעבור זמן מאחר שהרגיעה נמשכה.

במרוצת אוגוסט הובחן בתגבור בצד הסורי – הן במערך טילי הקרקע-אוויר והן בכוחות הנמצאים בקו. ב-13 בספטמבר, כשחזרו מטוסינו מגיחת צילום בצפון סוריה התפתח קרב אווירי עם מטוסים סוריים באזור טרטוס. במהלך הקרב הופלו 12 מטוסים סוריים ומטוס ישראלי אחד. בעקבות התקרית הייתה הערכה כי צפויה תגובה סורית, וננקטו צעדי כוננות מסוימים. לאחר דיון במטכ"ל התקבלה דרישתו של אלוף פיקוד הצפון, יצחק חופי, וערב ראש השנה תוגברו כוחות השריון והארטילריה ברמת הגולן.

בגזרה המצרית היה ידוע על תרגיל מצרי גדול שלקראתו רוכזו כוחות בקו התעלה. באגף המודיעין העריכו שההיערכות המצרית מכוונת לקראת התרגיל, וההיערכות הסורית – מחשש מפני ישראל. בהתאם להערכה זו הייתה הסבירות למלחמה נמוכה. בליל 4-5 באוקטובר נודע על יציאת היועצים הסובייטים ממצרים ומסוריה – צעד שהדליק הבהוב אזהרה. הרמטכ"ל, דוד אלעזר, החליט על תגבור שתי הגזרות בשריון ובארטילריה, ובצבא הוכרזה כוננות.

רק בבוקר יום כיפור, ה-6 באוקטובר, הגיעה ידיעה כי צפויה להיפתח מלחמה באותו ערב, בשתי החזיתות. במשך היום הייתה פעילות קדחתנית בכל הרמות והוחל בגיוס מילואים כדי לקדם את פני ההתקפה, אולם האויב הקדים ופתח במלחמה סמוך לשעה

14:00.

נכנס אוטובוס למושב התפלאנו כי זה היה יום כיפור ואז אמרו שפרצה

מלחמה ובקשו את רחמים והוא היה גר באותו הזמן באילת ולא היה

במושב. הלכנו לבית, אמא הייתה תמיד בתענית דיבור ביום כיפורים,

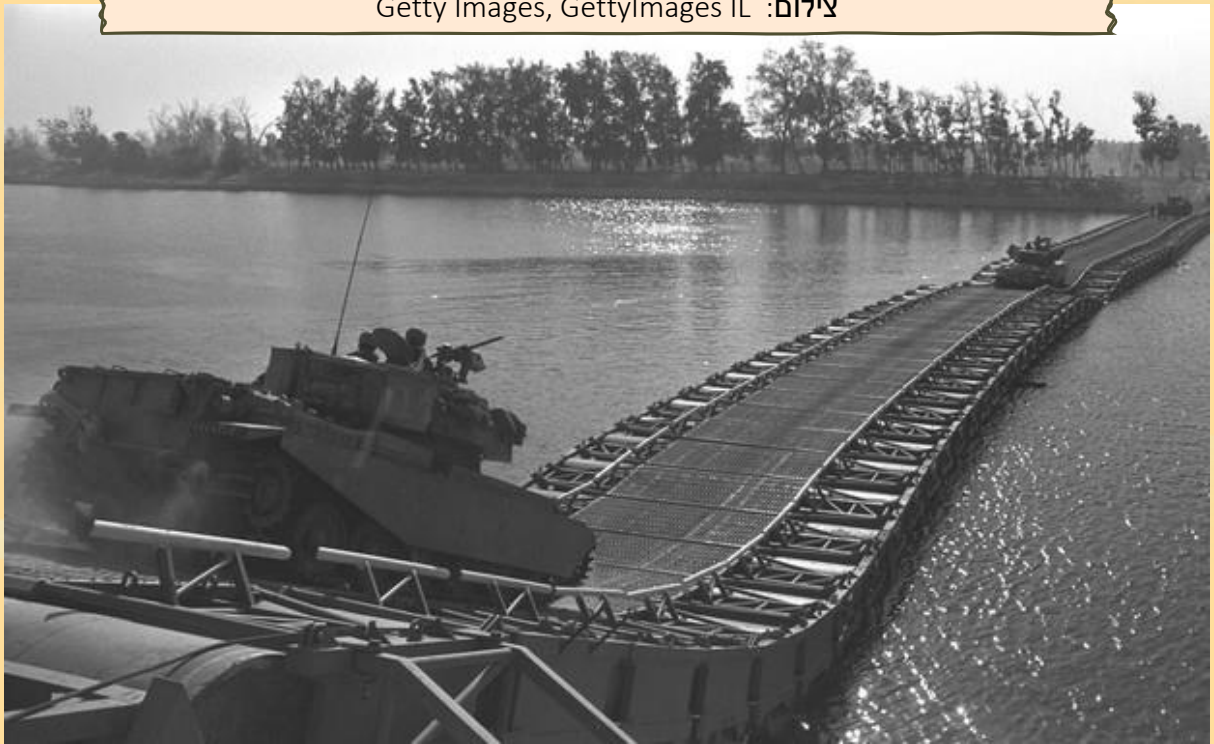
יוסי לא נקרא להגיע הוא רק שמע על המלחמה חזר ישר מבית הכנסת

לבית והתארגן ללכת למלחמה.

תעלת סואץ במלחמת יום כיפור הייתה עדה לקרבות עזים ונואשים

צילום: Getty Images, GettyImages IL

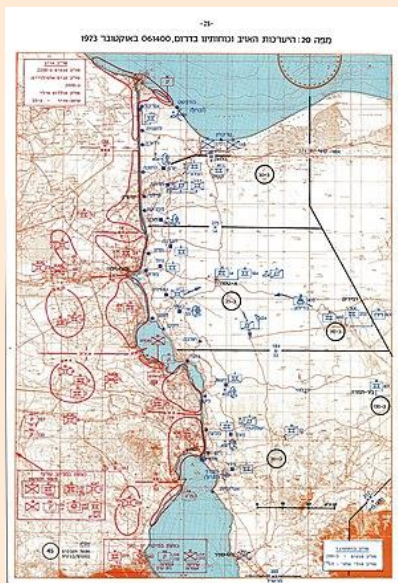

חזית הדרום צוות
תותחנים בפעולת לילה

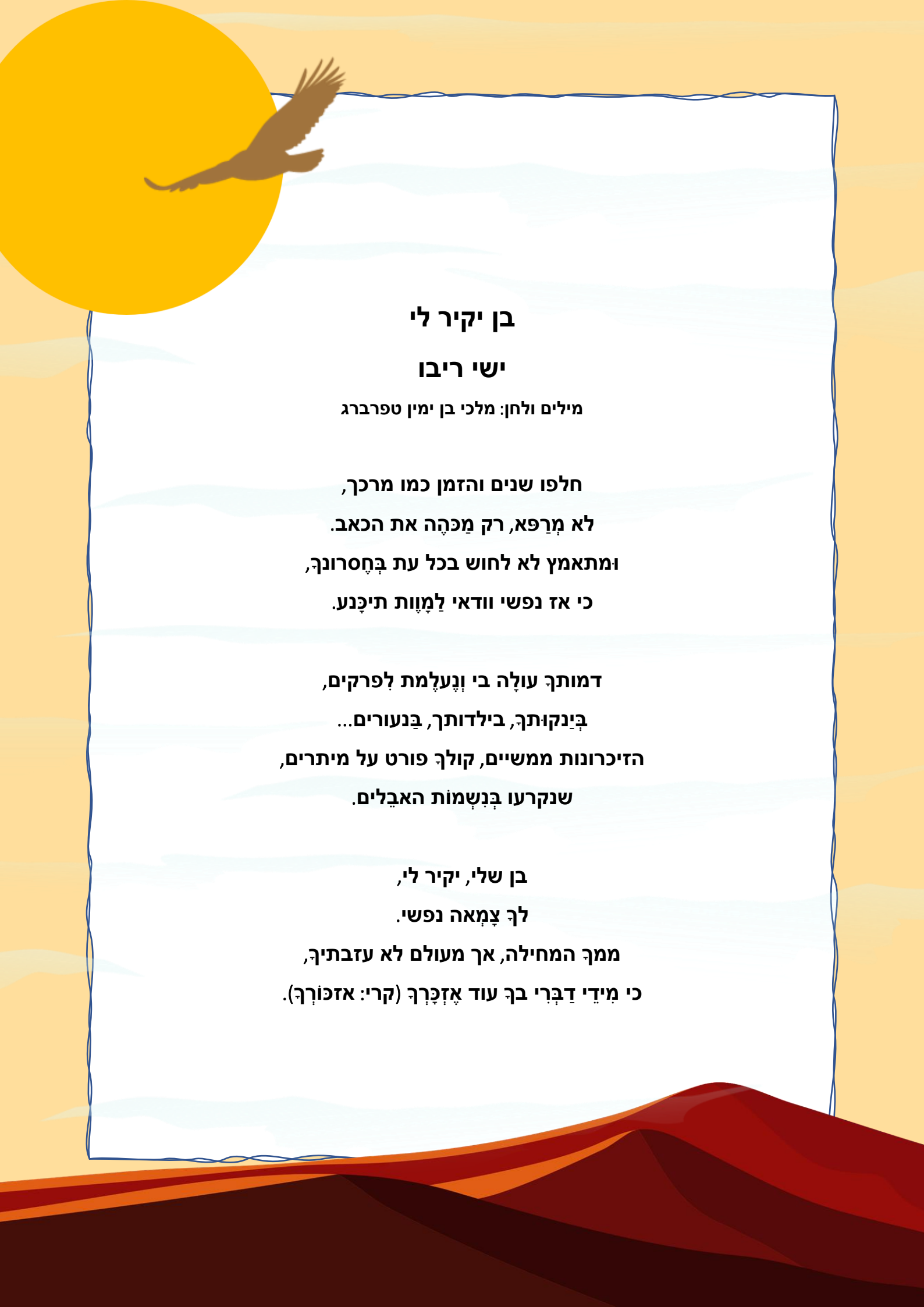

ביצורים בתעלה- קו בר-לב. הקמת קו בר-לב בחזית תעלת
סואץ. בונקרים בעלי תקרה קמורה להגברת המיגון, מעליהם
שקי חול

הערכות צה"ל וצבא מצרים
בפתיחת מלחמת יום
הכיפורים

הגזרה הצפונית בסיני

בן יקיר לי

ישי ריבו

מילים ולחן: מלכי בן ימין טפרברג

חלפו שנים והזמן כמו מרכך,
לא מרפא, רק מכה את הכאב.
ומתאמץ לא לחוש בכל עת בחסרונך,
כי אז נפשי וודאי למוות תיכנע.

דמותך עולה בי ונעלמת לפרקים,
בינקותך, בילדותך, בנעורים...
הזיכרונות ממשיים, קולך פורט על מיתרים,
שנקרעו בנשמות האבלים.

בן שלי, יקיר לי,
לך צמאה נפשי.
ממך המחילה, אך מעולם לא עזבתיך,
כי מידי דברי בק עוד אֶזְכְּרֶךְ (קרי: אזכורך).

הלחימה בחזית הדרום:

במערך המצרי בקו התעלה היו שתי ארמיות שכללו כ-1,700 טנקים וכ-2,000 קני ארטילריה, וכן מערך טילי קרקע אוויר צפוף וכ-400 מטוסי קרב. כן היו למצרים כוחות קומנדו, צנחנים ונחתים. נוסף לאלה הכינו כוחות חי"ר עם שפע נשק נגד טנקים, ויחידות שצוידו במתקנים לפריצת סוללת העפר בצד הישראלי באמצעות סילוני מים. התכנית המצרית הייתה לצלוח את התעלה, ולהגיע בשלב ראשון עד ל-10 ק"מ מזרחה ממנה – לכביש שכונה "ציר החת"ם". לאחר מכן תוכננה התארגנות שבמהלכה יורחבו ראשי הגשר ודיביזיות השריון תצלחנה את התעלה ואז ינועו מזרחה לכבוש את ביר גפגפה ואת מעברי הגידי והמתלה.

מול אלה עמדה עוצבת סיני בפיקוד אלברט מנדלר, עם חטיבות טנקים – שרק אחת מהן בחזית והאחרות בעורף, ו-7 סוללות ארטילריה.

ב-6 באוקטובר בשעה 14:00 פתחו המצרים בהפגזה עזה על הקו הישראלי, ומטוסים תקפו מטרות בתוך סיני. בחסות אש זו חצו חיילי החי"ר את התעלה לכל רוחב הגזרה, התקדמו לעבר עמדות הטנקים בצדנו, וסגרו על המעוזים. בו בזמן החדירו המצרים, בסירות ובמסוקים, כוחות קומנדו לאזור דרום סיני ולצפונו. לאחר שתפסו מאחז בגדה המזרחית של התעלה, החלו המצרים בפריצת הסוללה ובהקמת הגשרים למעבר הטנקים. כבר במשך הלילה חצו כוחות שריון מצריים את התעלה לסיני. בגזרה הדרומית, זו של ארמיה 3 התעכב המעבר בשל קשיים בגישור, עד לבוקר ה-7 בחודש.

מול הכוחות המצריים הצולחים עמדה עוצבת סיני. לוחמי המעוזים וכוחות השריון שבקו נשאו בעיקר הלחימה בשלב הראשון. כוחות השריון שבעורף קודמו לקו והצטרפו ללחימה. הטנקים שנעו לסייע למעוזים נתקלו בחי"ר מצרי עם שפע נשק נגד טנקים וספגו אבדות ניכרות. למרות זאת הצליחו טנקים להגיע למעוזים, לסייע בלחימה ולפנות נפגעים. מטוסי חיל האוויר תקפו כוחות צולחים וגשרים. בה בעת התגייסו אוגדות המילואים ונעו לעבר החזית.

ב-7 באוקטובר המשיכו המצרים להעביר כוחות לגדה המזרחית, לבסס את ראש הגשר ולתקוף מעוזים בכוחות חי"ר ושריון. עוצבת סיני, שספגה אבדות ניכרות בקרבות עד כה, המשיכה בבלימה. מטוסי חיל האוויר המשיכו בתקיפת הגשרים המצריים, פגעו בחלק מהם, אך לא הצליחו למנוע לחלוטין את מעבר הכוחות המצריים.

במשך היום הגיעו אוגדות המילואים לזירת הלחימה. אוגדה 162 (אברהם אדן) הגיעה לגזרה הצפונית של התעלה, לאחר שהתגברה בדרכה על מארב קומנדו מצרי. עוצבת אתגר (אריאל שרון) קיבלה את האחריות על הגזרה המרכזית, ועוצבת סיני נערכה בגזרה הדרומית. שלוש האוגדות הצליחו לייצב קו בלימה במרחק-מה מהתעלה, לאורך "ציר החת"ם".

לוחמי המעוזים עמדו בלחימה רצופה מפתיחת האש וספגו נפגעים. הם פעלו כמיטב יכולתם כדי לשבש את הצליחה המצרית והעבירו דיווחים על תנועות האויב, אך לא היה בכוחם לעצור את הכוחות שהקיפו אותם וחסמו את דרכי הגישה אליהם. עם פרוץ המלחמה היו עשרים מעוזים מאוישים: אחד בחוף הים התיכון, שלא הותקף, אחד על השרטון מול פורט סעיד (מעוז "בודפסט"); שבעה-עשר לאורך התעלה; ואחד בחוף מפרץ סואץ, שפונה כבר בערב הקודם. ב-7 בחודש ניתנה ההוראה לפנות את המעוזים, אך אלו כבר היו מוקפים בכוחות מצריים. כוחות השריון לחמו כדי לחבור למעוזים ולפנותם, ובימים 7-9 בחודש פונו אחד-עשר מעוזים, חלק מלוחמיהם נפלו בשבי ואחרים הצליחו להיחלץ. שישה מעוזים נותרו מנותקים וכל הניסיונות לחבור אליהם נכשלו. שניים מהם נכנעו ב-7 בחודש, השלישי נכנע למחרת, ושניים נוספים – ב-9 בחודש. "מעוז המזח", מול פורט תופיק, לחם עד ה-13 באוקטובר ונכנע בחסות הצלב האדום. מעוז "בודפסט" עמד בהתקפות ובניתוק והיה המעוז היחיד שלא נפל.

באותו יום בערב התקיים דיון בחדר המלחמה של הפיקוד, בדיון הוחלט לפתוח למחרת בבוקר בהתקפת נגד במגמה לבלום את המתקפה המצרית, למנוע מהם לבסס את מאחזם בגדה המזרחית, להעביר שריון ולפתח מתקפה לעומק סיני. כוונה נוספת הייתה לתפוס מאחז על התעלה לקראת צליחה לגדה המערבית. התכנית הייתה לתקוף עם שתי אוגדות בדירוג, מצפון לדרום: אוגדה 162 תתקוף ראשונה מקנטרה דרומה, בגזרת ארמיה 3 המצרית; עוצבת אתגר תתקוף מאוחר יותר דרומה משם, ותשולב בקרב בהתאם להתפתחות המערכה. האחריות לגזרה מקנטרה וצפונה הועברה לאחריות כוח בפיקוד תא"ל קלמן מגן, וכוח זה עוצבת סיני נועדו לבלום בגזרותיהם.

בבוקר ה-8 באוקטובר החלה התקפת הנגד. אוגדה 162 תקפה והתקדמה דרומה, במרחק כשלושה ק"מ מהתעלה, כדי לא להיפגע מאש נגד טנקים מהגדה המערבית, ופגעה בכוחות המצריים שבגזרתה. נראה היה כי ההתקפה מתפתחת יפה, ואלוף הפיקוד הורה לעוצבת אתגר לנוע דרומה ולתקוף את כוחות ארמיה 3. כן הורה האלוף לאוגדה 162 לתפוס גשרים מצריים, לאפשרות של צליחה מערבה. אולם לקראת צהרים נבלמה ההתקפה של אוגדה 162 באזור הפירדאן בהתנגדות מצרית עזה; האוגדה ספגה אבדות ונאלצה לסגת. המצרים ניסו לנצל הצלחה זו ופתחו בהתקפה משלהם. נוכח התפתחות זו הוחזרה עוצבת אתגר צפונה, לגזרתה, ושתי האוגדות הצליחו לבלום את ההתקפה המצרית. כוח מגן ו עוצבת סיני ניהלו קרבות עם השריון המצרי בגזרותיהם.

בערבו של אותו יום היה ברור כי התקפת הנגד נכשלה וכוחותינו ספגו אבדות. למרות הכישלון, שיבשה ההתקפה את תכניות המצרים ומנעה מהם להעמיק את ראש הגשר ל-10-12 ק"מ, כפי שתכננו, והם נבלמו בקו "ציר החת"ם", והצליחו להיאחז בו רק במספר מקומות. בעקבות ההתפתחויות באותו יום הוחלט לרכז את המאמץ בחזית הסורית, שם התפתחה התקפת הנגד כמתוכנן, ולהיערך לבלימה בחזית המצרית.

בימים 9-13 באוקטובר עמדו הכוחות בדרום בבלימה כדי למנוע התקדמות מצרית נוספת. המצרים ביססו בימים אלה את מאחזם בגדה המזרחית, וניסו להרחיבו ולהתקדם מזרחה לעבר מעברי המתלה והגידי, וכן דרומה לעבר ראס סודר. כמו כן העבירו המצרים לגדה המזרחית את כוחות השריון שלהם.

פיקוד הדרום נערך לצבירת כוח לקראת המשך המלחמה. טנקים שוקמו, הוקמו מסגרות לחימה חדשות ונערכו הכנות לקראת מתקפה וצליחת התעלה. הלחימה התנהלה בעיקרה לאורך "ציר החת"ם", בניסיון למנוע שחיקת כוחות. תוך קרבות אלה איכן כוח סיור מעוצבת אתגר את "התפר" בין שתי הארמיות המצריות, שאיפשר גישה אל התעלה באזור דוארסואר, בצפון האגם המר הגדול.

ב-9 בחודש הופרד אזור דרום סיני ("מרחב שלמה") מפיקוד הדרום והפך לפיקוד עצמאי, ולמפקדו מונה האלוף ישעיהו גביש. הפיקוד החדש קיבל את האחריות על גזרת ראס סודר ועסק בבלימת ניסיונות התקדמות מצריים בגזרה זו, בחיסול כוחות קומנדו שהונחתו במרחב, ובסיכול ניסיונות נחיתה מצריים – על ידי כוחות חיל הים, שפגעו במצרים במעגניהם בחופו המערבי של מפרץ סואץ.

ב-10 באוקטובר מונה רב אלוף חיים בר לב כמפקד החזית המצרית. ב-13 בחודש נהרג האלוף מנדלר, ואת הפיקוד על עוצבת סיני קיבל האלוף מגן. תא"ל יצחק ששון החליף את האלוף מגן כמפקד הכוח בגזרה הצפונית.

ב-14 באוקטובר פתחו המצרים בהתקפה לרוחב כל החזית, כשהם מפעילים כוחות שריון וחי"ר גדולים בסיוע ארטילריה, במגמה להבקיע לעבר המעברים ולעומק סיני. כוחות הפיקוד, בסיוע חיל האוויר, בלמו התקפה זו. למצרים אבדו באותו יום למעלה מ-200 טנקים, לעומת 20 ישראלים. כישלון המתקפה המצרית והאבידות הכבדות שספגו יצרו איזון מסוים ביחסי הכוחות ואפשרו לצה"ל ליטול את היוזמה ולפתוח במתקפה משלו אל מערב התעלה, במגמה להשיג הכרעה במלחמה.

מבצע הצליחה, שכונה "אבירי לב", נועד להתבצע בליל ה-15-16 בחודש. כמקום הצליחה נבחר אזור דוארסואר שבצפון האגם המר הגדול, ליד מעוז "מצמד". השיקולים לבחירת מקום זה היו: אזור זה היה "התפר" בין שתי הארמיות המצריות וניתן היה להגיע אל התעלה מבלי לנהל קרב הבקעה; האגם המר נתן אגף בטוח מפני התקפות אויב מדרום; במקום זה הוכשרה עוד לפני המלחמה "החצר" – רחבה ששימשה כמקום ריכוז לכוחות הצולחים. אל אזור הצליחה הוליצו שני צירים: הדרומי "עכביש" והצפוני "טרטור", ושניהם הצטלבו עם הכביש לאורך התעלה, "לקסיקון". צפונית-מזרחית לצומת "טרטור"-"לקסיקון" הייתה חוה חקלאית שניסו המצרים לפתח עוד לפני מלחמת ששת הימים, ובה מבנים ותעלות השקיה חרבות; זו כונתה "החוה הסינית".

משימת הצליחה הוטלה על עוצבת אתגר, ולצורך זה היא תוגברה בכוחות שריון, ארטילריה והנדסה, וכן בחטיבת צנחני מילואים 247 שנועדה לחצות ראשונה ולתפוס ראש גשר בגדה המערבית. אמצעי הצליחה שהועמדו לרשות האוגדה כללו דוברות, "תמסחים" ואת "גשר הגלילים".

ב-15 באוקטובר עם ערב החלה מערכת הצליחה. חטיבה 14 הגיעה לציר "לקסיקון", חלק ממנה עבר צפונה לצומת "טרטור", ואז התעורר המתחם המצרי במקום והתפתח קרב עז. מאמצים חוזרים ונשנים להסתער על הצומת ולטהר את ציר "טרטור" נכשלו. בעוד הקרב מתנהל בצפון אזור הצליחה – נעה חטיבה 247 אל התעלה וחצתה אותה. עד לבוקר המחרת הצליחו הצנחנים לייצב ראש גשר בגדה המערבית והמתינו לחציית הטנקים וכוחות נוספים. אלא שמעבר הכוחות התעכב. ב"גשר הגלילים" אירעה תקלה ונדרש זמן לתקנו. הדוברות לא יכלו לעבור בצירים הפקוקים בכלי רכב, סטו לשוליים ושקעו בחול. רק ה"תמסחים" הצליחו להגיע אל התעלה, גלשו למים עם שחר והעבירו לגדה השנייה 17 טנקים ומספר נגמ"שים.

בבוקר ה-16 באוקטובר התבססו הצנחנים בראש הגשר, וכוח הטנקים יצא מזרחה ופשט על מספר סוללות טילי קרקע-אוויר. המצרים עדיין לא קלטו את המתרחש ולא איכנו את המאמץ הישראלי, וראש הגשר בגדה המערבית לא הוטרד במיוחד. שונה היה המצב בגדה המזרחית: כוחות חטיבה 14 לחמו באזור צומת "טרטור"-"לקסיקון" בניסיון לכבוש את הצומת ולפתוח את ציר "טרטור". לאחר קרב קשה השתלטו על הצומת, אך לא הצליחו לפתוח את הציר. במשך היום, בעמידה עיקשת, מנעו מהמצרים להתקדם דרומה ולסכן את המסדרון הצר אל אזור הצליחה. הצירים נותרו חסומים וגשר לא הוקם עדיין; לפיכך הורה מפקד החזית להפסיק העברת כוחות מערבה כל עוד אין גשר, מחשש כי צפויה להם סכנת ניתוק. אוגדה 162 הייתה אמורה לצלוח אחרי הכוחות הראשונים של עוצבת אתגר, אך בנסיבות הקיימות לא ניתן הדבר, והוטל על האוגדה לפתוח את הצירים החסומים ולהעביר את הדוברות לתעלה. במשך היום התכתשו כוחות מהאוגדה עם האויב, אך לא הצליחו לפתוח את הצירים. הוחלט לעשות זאת בלילה על-ידי כוח רגלי, ולצורך זה הועבר לאוגדה גדוד 890. הגדוד התארגן בחופזה ויצא למשימתו אחר חצות ליל 16-17 בחודש. הצנחנים נעו בפריסה על ציר "טרטור" ומשני עבריו. לאחר תנועה של כשעתיים נתקל הגדוד במערך מצרי באזור "החוה הסינית". בקרב שהתנהל במשך שעות ניסו הצנחנים לאגוף את המצרים, אך נתקלו בכל פעם במערך עמדות חדש וספגו נפגעים רבים. הצנחנים חולצו מהשטח מבלי שהצליחו לפרוץ את ציר "טרטור", אך לחימתם ריתקה את המצרים ואפשרה את מעבר הדוברות בציר "עכביש" שמדרום, והן הצליחו להגיע לתעלה בבוקר ה-17 בחודש. כוחות הנדסה החלו בהשקת הדוברות ובבניית הגשר, ומלאכתם הסתיימה לקראת ערב.

נראה כי ביום זה עמדו המצרים על המתרחש והחלו בהפגזה כבדה על אזור הצליחה ועל ראש הגשר, ואף הניעו כוחות ממזרח לתעלה לעבר אזור הצליחה. כוחות מאוגדה 162 ומעוצבת סיני נלחמו בחטיבה מצרית שנעה לאורך האגם המר והשמידו אותה. במשך היום התנהלו בשתי הגדות קרבות להרחבת ראש הגשר ופרוזדור הצליחה.

בליל 17-18 באוקטובר חצתה אוגדה 162 את התעלה ועם בוקר החלה להתקדם מראש הגשר תוך כיבוש מספר מתחמי אויב והשמדת סוללות טילי קרקע-אוויר. בגדה המזרחית כבשו כוחות עוצבת אתגר במשך היום את "**החוזה הסינית**", פתחו את ציר "טרטור", וגשר הגלילים קודם אל התעלה והושק אל המים לאחר חצות הלילה.

ב-19 בחודש החלה התקדמות מראש הגשר. חלק מכוחות עוצבת אתגר חצו את התעלה והאוגדה התקדמה צפונה בשתי הגדות, **ועד ה-22 בחודש** הגיעה עד למבואות אסמאעיליה. אוגדה 162 נעה דרומה במרחב ג'בל ג'ניפה ולאורך האגמים המרים כשהיא משמידה כוחות אויב. עוצבת סיני חצתה את התעלה לפנות בוקר ונעה בעקבות אוגדה 162 וממערב לה. עד ה-22 בחודש הגיעו שתי האוגדות לכביש קהיר-סואץ וניתקו אותו, כשכוחותינו ניצבים בקילומטר ה-101, במרחק 100 ק"מ מבירת מצרים.

ביום זה אמורה הייתה להיכנס הפסקת האש לתוקפה.

ב-23 בחודש התברר כי המצרים אינם מכבדים את הפסקת האש ולפיכך ניתנה הוראה לאוגדות 162 ועוצבת סיני להמשיך בהתקדמות ולכתר את ארמיה 3. ביום זה הגיעה אוגדה 162 למבואות העיר סואץ ועוצבת סיני התקדמה דרומה משם וכבשה את עדביה. בכך הושלם כיתורה של ארמיה 3. הלחימה נמשכה גם ביום המחרת ואוגדה 162 ניסתה לכבוש את העיר סואץ כדי להדק את הכיתור. כוחות שריון וחי"ר פרצו לעיר, במה שנראה היה כפעולת טיהור, אך נתקלו בהתנגדות חזקה. חלק מהכוחות נשארו מנותקים בעיר וחולצו במשך הלילה. כיבוש העיר לא הצליח וכוחות האוגדה נותרו במבואותיה.

מלחמת יום הכיפורים בעיתונות

מעריב

הממשלה החליטה בשיבתה בלילה: מאבק - עד הדיפת אחרון הפלשים המצרים לא הצליחו להעביר שריון בגולן

הצבאות של מצרים - כבדים בסני ובגולן

הצבאות של מצרים - כבדים בסני ובגולן

הצבאות של מצרים - כבדים בסני ובגולן

ידיעות אחרונות

המדינה החליטה בלילה: מאבק - עד הדיפת אחרון הפלשים המצרים לא הצליחו להעביר שריון בגולן

הצבאות של מצרים - כבדים בסני ובגולן

הצבאות של מצרים - כבדים בסני ובגולן

ידיעות אחרונות

המדינה החליטה בלילה: מאבק - עד הדיפת אחרון הפלשים המצרים לא הצליחו להעביר שריון בגולן

הצבאות של מצרים - כבדים בסני ובגולן

הצבאות של מצרים - כבדים בסני ובגולן

ידיעות אחרונות

המדינה החליטה בלילה: מאבק - עד הדיפת אחרון הפלשים המצרים לא הצליחו להעביר שריון בגולן

הצבאות של מצרים - כבדים בסני ובגולן

הצבאות של מצרים - כבדים בסני ובגולן

ידיעות אחרונות

המדינה החליטה בלילה: מאבק - עד הדיפת אחרון הפלשים המצרים לא הצליחו להעביר שריון בגולן

הצבאות של מצרים - כבדים בסני ובגולן

הצבאות של מצרים - כבדים בסני ובגולן

נפילתו

מה אברך לו, במה יבורך?

זה הילד? העלם הרך

מה אברך לו, במה יבורך?

זה הילד? העלם הרך

הנער הזה – עכשיו הוא מלאך

לא עוד יברכהו, לא עוד יבורך

אלוהים, אלוהים, אלוהים

לו אך ברכת לו – חיים

ביום כ"ה בתשרי תשל"ד (21.10.1973) נפגע יוסי מרסיס של פצצה
ליד הרמפה באזור "פוקסטרוט" ונהרג בו במקום.
השאיר אחריו אב, אם, אחים ואחיות. לאחר נופלו הועלה לדרגת רב
טוראי.

במכתב תנחומים למשפחה השכולה כתב שר הביטחון דאז, רב אלוף
משה דיין: "יוסף ז"ל שירת בחיל הרגלים. הוא היה חייל מסור וחבר
נאמן. יוסף היה אהוד על כל מי שהכירו".

אני זוכרת בבית הספר שדברנו על המלחה עם המורה להיסטוריה

אני הייתי בת 12

ואמרתי "שלושה אחים שלי יצאו למלחמה משניים שמענו ומהאח הקטן לא

שמענו"

בסוף יום כשחזרתי לבית וירדתי מההסעה של בית הספר

ראיתי ברחוב נשים, שכנות שהולכות לכוון הבית שלנו

שאלתי שכנה שהייתה קרובה אלי

"מה קרה שכולם הולכים לבית שלנו?"

היא ענתה לי "שום דבר מותק"

כשהתקדמתי לעבר הבית הבנתי מה קרה

ראיתי שיושבים מלא אנשים בבית

באותו יום לא הייתה הלוויה כי קברו את החיילים בלי המשפחות בזמן

המלחמה בקבר זמני

אח"כ העבירו את החללים מהקבר הזמני לקבר צבאי באזור שהמשפחה רצתה.

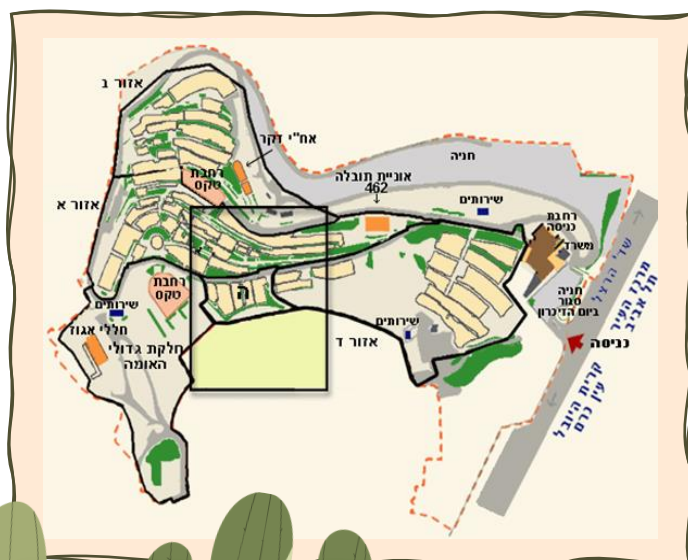
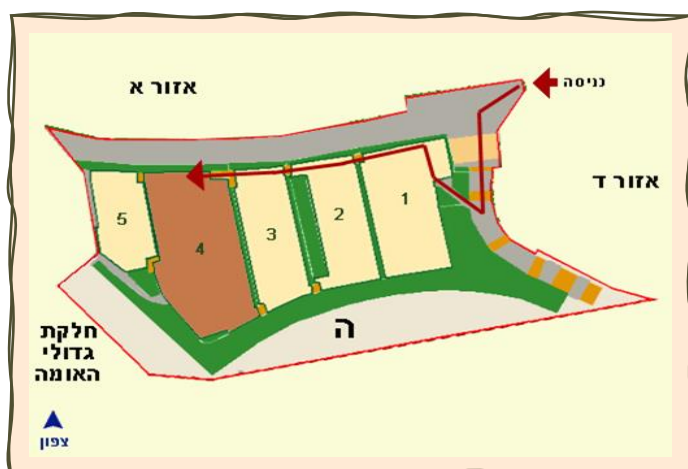
מספרת אילנה אחותו של יוסי

מקום מנוחתו

יוסי הובא למנוחת-עולמים בבית-העלמין הצבאי בהר-הרצל.

אזור: ה חלקה: 4 שורה: 1 קבר: 13

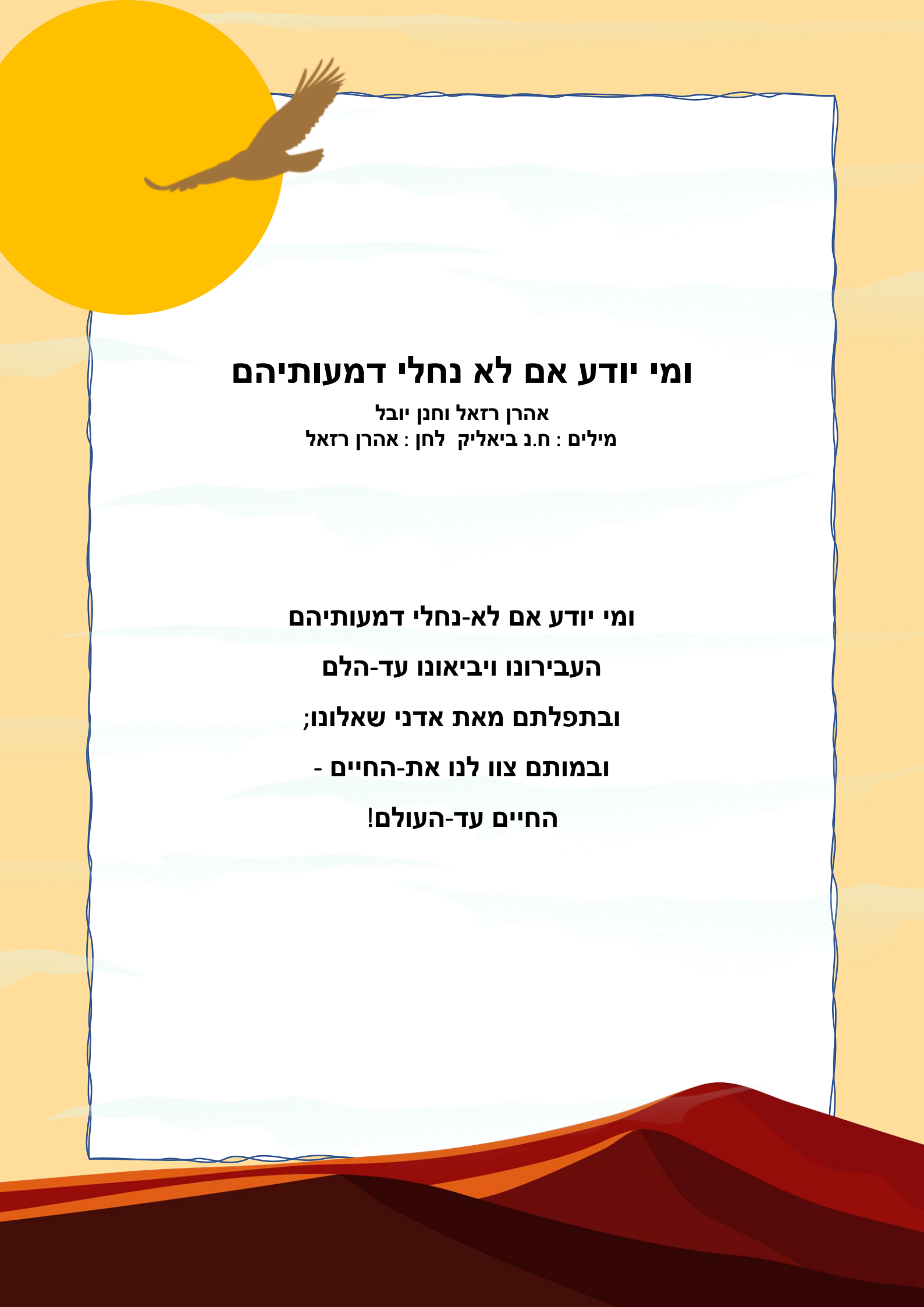

קברו של יוסי

ומי יודע אם לא נחלי דמעותיהם

אהרן רזאל וחנן יובל
מילים : ח.נ. ביאליק לחן : אהרן רזאל

ומי יודע אם לא-נחלי דמעותיהם

העבירונו ויביאונו עד-הלם

ובתפלתם מאת אדני שאלונו;

ובמותם צוו לנו את-החיים -

החיים עד-העולם!

הנצחה

ומי יודע אם לא-נחלי דמעוניהם

העבירונו ויביאונו עד-הלם

ובתפלתם מאת אדני שאלונו;

ובמותם צוו לנו את-החיים -

החיים עד-העולם!

בית יד לבנים ירושלים

על האנדרטה

ארגון "יד לבנים" החל מרעיון שהובא במכתבה של אם שכולה למערכות העיתונים בתום מלחמת העצמאות, והתפתח למוסד ארצי המייצג את המשפחות השכולות ונתמך על ידי משרד הביטחון, העיריות והמועצות המקומיות. הארגון מפעיל כ-70 מרכזים ושלוחות במרבית ערי ישראל. בכל מרכז יש חדר זיכרון שבו מונצחים חללי אותו יישוב, ומתקיימות פעילויות חינוכיות ותרבותיות שונות להנצחת החללים. במרכז בירושלים מונצחים החללים בני העיר וכן מי שבאו להגנתה ונהרגו ברחובותיה ושעריה, בכל מערכות ישראל מאז 1914.

תיאור האנדרטה

האתר עוצב כולו דמוי פירמידות, כמבני זיכרון עתיקים. הוא תוכנן כסלע הנחפר מתוך ההר ולכן המבנה כולו עשוי מאותה אבן, מה שמבטא אחדות והמשכיות. דרך אוהלי אבן נכנסים לחצר הראשונה של האתר, שם יש ספסל אבן ועץ זית. שני אוהלי אבן נוספים מובילים לרחבת הטקסים, בה נמצאת אנדרטה הבנויה מצינורות פליז בתוך בריכת מים. מהרחבה נשקף נוף של ירושלים. בקצה הרחבה נמצאת הכניסה הראשית לאוהל יזכור הבנוי כפירמידה, בו חקוקים שמות כל הנופלים באלומיניום מוזהב על גבי לוחות פליז. על הלוח נכתב פסוק לזכר הנופלים: "תהיה נפשם צרורה בצרור החיים עם נשמות מגיניה בכל הדורות". בחלקה הפנימי של הפירמידה נר התמיד עשוי פליז, ופסל מזכוכית. מאולם הזיכרון יורדות מדרגות לקומת הקרקע, בה יש תצוגת תמיד של חללי חטיבת פלמ"ח-הראל וכן תיקי כל הנופלים.

הקמת האנדרטה

האתר הוקם ומתוחזק ע"י אנשי בית יד לבנים ועיריית ירושלים. תוכנן ע"י האדריכל דוד רזניק.

אנדרטת הצנחנים

כביש גדרה- צומת ביל"ו

על האנדרטה

יחידת הצנחנים של צה"ל הוקמה בחודש יוני 1948, בעיצומה של מלחמת העצמאות. קדמה לכך השתתפות צנחנים מארץ ישראל במשימה של הבריטים באירופה במלחמת העולם השנייה. קורס הצניחה הראשון נערך בצ'כוסלובקיה. בשנת 1949 הסתיים קורס הצניחה הראשון בישראל, ונערך מפגן צניחה ימי בחוף בת ים. מאז היה לחיילי חטיבת הצנחנים, יחידת חיל רגלים מוצנח, חלק מכריע בכל מערכות ישראל, כולל צניחות מבצעיות שבוצעו במבצע קדש בסוף 1956. האנדרטה ממוקמת במקום בו נהגו הצנחנים להתאמן בראשית שנות המדינה, מנציחה את נופלי חטיבת הצנחנים בכל מערכות ישראל.

תיאור האנדרטה

האנדרטה על רחבה גדולה בסמוך לחורשת עצים, מוקפת בצמחייה ודשא. בכניסה לשטח האתר ניצב סלע שעליו סמל צה"ל והמילים: "יהי שלום בחילך". על כר הדשא אל מול האנדרטה בטון יצוק בצורת כנפי צניחה. במרכז האתר קיר אבן ארוך, בקצהו עמוד אבן שלצידו דגלי המדינה והיחידה. בראש עמוד האבן כנפי צניחה מברזל ומתחת להן ציטוט מדברי חנה סנש, שנרצחה ע"י הנאצים באירופה אחרי שצנחה שם במלחמת העולם השנייה: "קול קרא לי והלכתי, הלכתי כי קרא הקול". על הקיר הארוך לוחות מתכת שחורים ועליהם שמות הנופלים. לצד הלוחות מנורת שבעת הקנים, ומעליהם פסוק מקינת דוד: "מנשרים קלו מאריות גברו".

הקמת האנדרטה

ההנצחה ביוזמת מפקדת הצנחנים והמשפחות השכולות. נחנכה בח' בתשרי תשכ"א

(29.9.1960).

בהר העגול ליד היישוב עמיקם ישנה אנדרטה של
הנופלים בפלוגה ו' מגדוד 890 של חטיבת הצנחנים בקרבות
מלחמת יום הכיפורים

טקס זיכרון במקום האנדרטה

השני מימין שבתאי אח של יוסי

זוכרים אותנו

קשה מאוד לכתוב על הצעיר, החייל יוסף מזרחי ז"ל בן יונה וצלחה יבלח"ט. היה תלמיד מצטיין בבית הספר היסודי אווירי "חזון יחזקאל". לאחר מכן המשיך את לימודיו בבית ספר תיכון אזורי במרכז שפירא. מוריו העריצוהו, התגייס לחיל הצנחנים והיה צנחן מצטיין. למרות שנפצע בעת צניחתו לא ביקש להעברת חיל אחר. עם ריפוי, החלמתו והבראתו חזר לחילו. הספיק לשרת בצבא רק שמונה חודשים, אולם בזמן הקצר הזה רכש לעצמו הערכת מפקדיו, על מסירותו הרבה לתפקידו. היה צנוע הליכותיו לכל אלה שבאו איתו במגע. ומצא הבנה ולשון משותפת עם כל החברה. נפל על משמרתו, משמרת הקודש בעצם יום הכיפורים, מלחמה אכזרית ועקובה מדם אשר נכפתה עלינו מאויבינו הצוררים. כואב הצער, היגון, ודמעות ניגרות מעיני הוריו, אחיותיו וחבריו. זיכרון של יוסף לא ימוש מתוכנו!

הרב יונה פורת

חווייה שלנו בעקבות יוסף מזרחי ז"ל

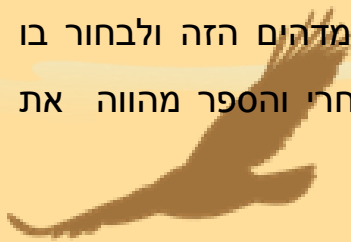

אליה וגלי:

כשאמרו לנו לכתוב ספר על יוסף מזרחי ז"ל קצת נרתענו. לא באמת הבנו מה זה אומר, אבל כשהתחלנו לכתוב נשאבנו לספר הזה עמוק. באיזשהו מקום הרגשנו חיבור עם יוסף כאילו הכרנו אותו בעצמנו. כשקראנו את כל הפרטים מאתר יזכור גילינו ילד מדהים שהיה אהוב ועזר להורים מאוד. יוסף נהרג ביום כ"ה בתשרי תשל"ד (21.10.1973) נפגע מרסיס של פצצה ליד הרמפה באזור "פוקסטרוט" ונהרג בו במקום. הוא הובא למנוחת-עולמים בבית-העלמין הצבאי בהר-הרצל. השאיר אחריו אב, אם, אחים ואחיות. לאחר נופלו הועלה לדרגת רב טוראי. במכתב תנחומים למשפחה השכולה כתב שר הביטחון אז, רב אלוף משה דיין: "יוסף ז"ל שירת בחיל הרגלים. הוא היה חייל מסור וחבר נאמן. יוסף היה אהוד על כל מי שהכירו". סיפרה אחת מאחיותיו: "כשיוסי האזין למוסיקה יוונית, לצלילי בוזוקי, שכח את הכל. אולי משום כך נמשך אל המוסיקה הזאת דווקא בשעות הקשות". יוסף היה קרוב משפחה של תהילה, המדריכה שלנו בתהליך המדהים הזה שעברנו.

אנחנו ממליצות לכל אחד לעבור את התהליך המדהים הזה ולבחור בו בתור מחויבות אישית. זאת חוויה שנשארת אחרי והספר מהווה את הזיכרון לחוויה הזאת.

נהנו מאוד ולמדנו הרבה על אודות יוסף ז"ל.

תהילה:

יוסי הוא דוד שלי

שמעתי סיפורים עליו, אבל לא באמת הכרתי או חקרתי אודותיו,
האלבום נתן לי להכיר יותר את המשפחה של אימי, להתחבר אליה
יותר דרך ההיסטוריה שלה מאיפה המשפחה הגיעה ומה היא עברה,
למדתי להכיר את דוד יוסי מי הוא היה ואיזה דוד היה לי והפסדתי

שלא הכרתי אותו!

היכל הזיכרון הממלכתי